

GREEN HOME
act green

2025

Podgorica, mart 2026.

GODIŠNJI IZVJEŠTAJ O RADU NVO GREEN HOME

O organizaciji

NVO Green Home su osnovali studenti biologije, 14.02.2000. godine, kao nevladinu, neprofitnu i nestranačku organizaciju.

Organizacija je nastala iz želje za aktivnim učešćem u očuvanju i unapređenju životne sredine, kao i preuzimanju aktivne uloge u razvoju civilnog društva kroz zaštitu biodiverziteta i ostvarenje koncepta održivog razvoja Crne Gore u praksi.

Misija i vizija

Posvećeni smo zaštiti prirode i unapređenju životne sredine koja će osnažiti održivu budućnost i voditi ka socijalnom i ekonomskom unapređenju društvenih zajednica u našoj zemlji. U dostizanju ovoga posvetili smo se radu sa različitim interesnim stranama kako bi osnažili saradnju i zajednički rad ka postizanju održive budućnosti i široke prepoznatljivosti Crne Gore kao ekološke države.

Cilj organizacije je zaštita životne sredine, očuvanje prirodnih resursa i implementacija koncepta održivog razvoja.

Naše oblasti djelovanja:

- Zaštita prirode
- Održivi razvoj
- Održivo korišćenje prirodnih resursa
- Upravljanje otpadom
- Energija i klimatske promjene
- Evropske integracije

Naš tim

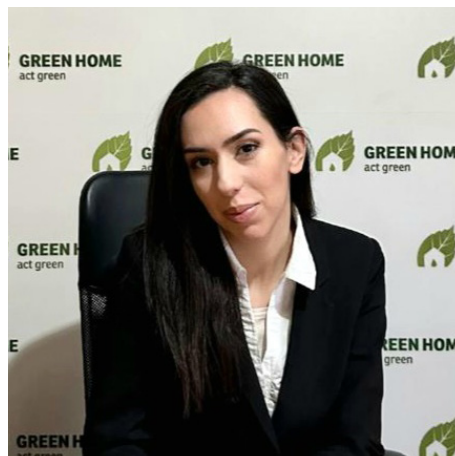
Azra Vuković
izvršna direktorica

Sanja Orlandić
generalna sekretarka

Nina Mihailović
projektna koordinatorka

Iva Bulajić
projektna koordinatorka

Jelena Milikić - finansijska
menadžerka-administratorka

OBILJEŽAVANJE 25 GODINA POSTOJANJA NVO GREEN HOME

*Azra Vuković - sa obilježavanja
25 godina Green Home*

Podrška Evropske unije i značaj saradnje u implementaciji ekoloških standarda bili su u fokusu proslave 25 godina postojanja i rada NVO Green Home. Ovaj jubilej, koji je obilježen svečanim događajem, predstavlja značajnu prekretnicu za organizaciju koja je od svog osnivanja posvećena zaštiti životne sredine, očuvanju prirodnih resursa i ostvarivanju održivog razvoja.

Azra Vuković, izvršna direktorica NVO Green Home, tom prilikom istakla je da organizacija ponosno bilježi mnoge uspjehe tokom svog postojanja, uključujući kampanju za očuvanje rijeke Tare, koja je rezultirala usvajanjem Deklaracije o zaštiti rijeke Tare, i borbu za zaustavljanje gradnje hidroelektrana na rijeci

Morači. Takođe, Vuković je naglasila značaj inicijative za osnivanje novih zaštićenih područja u Crnoj Gori, kao što su NP Prokletije, spomenik prirode kanjon rijeke Cijevne i park prirode Kačić.

„Tokom ovih aktivnosti uspjeli smo da mobilizujemo veliki broj prijatelja prirode, NVO, kolega iz regiona, ali i institucija UN i Evropske komisije i konačno uspjeli u onome što je na početku izgledalo kao nemoguća misija: očuvanje Tare, Morače, kao i osnivanje novih zaštićenih područja. Naša misija je da, šireći mrežu prijatelja životne sredine, jačamo i sebe. Posebno bih istakla činjenicu da smo inicijatori Koalicije 27 koja okuplja 18 organizacija u Crnoj Gori i bavi se praćenjem ispunjavanja obaveza Crne Gore u Poglavlju 27 u procesu evropskih integracija“, rekla je Vuković.

*Ricardo Serri - sa obilježavanja
25 godina Green Home*

Vuković je apelovala na sve zainteresovane strane da zajedničkim naporima ubrzaju implementaciju evropskih standarda u oblasti životne sredine, s naglaskom na važnost što brže primjene zakona i zaštite prirodnih resursa.

„Danas je pitanje zaštite životne sredine aktuelno kao nikada ranije. Zaštita životne sredine danas se ne posmatra samo kroz prizmu očuvanja prirode, već i kao pitanje zdravlja ljudi, vladavine prava, demokratije, ekonomije, zaštite ljudskih i manjinskih prava, ali i borbe protiv korupcije i organizovanog kriminala. Ako tome dodamo da je poglavlje 27 jedno od najzahtjevnijih u procesu pristupanja Evropskoj Uniji, onda postaje jasno koliko je važna ova oblast za Crnu Goru i njenu budućnost“, poručila je Vuković.

NVO Green Home je, podsjeća ona, čvrsto posvećena implementaciji Evropskih standarda iz oblasti životne sredine.

„Primjenom ovih standarda, vazduh u našim gradovima, koji je na alarmantno visokom nivou zagađenosti, biće čistiji; naše rijeke, jezera i more, u koje se danas izlivaju otpadne vode bez prethodnog tretiranja, postaće čistiji; hrana koju proizvodimo i konzumiramo biće zdravija i konačno, imaćemo zdraviju životnu sredinu i očuvano zdravlje ljudi“, zaključila je izvršna direktorica NVO Green Home.

Rikardo Serri, zamjenik šefa Delegacije Evropske unije u Crnoj Gori, izrazio je zadovoljstvo saradnjom sa NVO Green Home, pohvalivši postignuća organizacije i njen doprinos zaštiti prirode. Serri je podsjetio na važnost Poglavlja 27 u procesu pristupanja EU i istakao da je zaštita životne sredine ključno pitanje za budućnost Crne Gore.

„25 godina postojanja ove organizacije je zaista značajan jubilej. Green Home je svojim radom postavio temelje za bolju zaštitu prirodnih resursa u Crnoj Gori. Iako je mnogo postignuto, pred nama su izazovi, posebno u kontekstu implementacije evropskih klimatskih i ekoloških standarda. Evropska unija je posvećena tome i zajedno sa partnerima radimo na podizanju svijesti i napredovanju u oblasti zaštite životne sredine“, izjavio je Serri.

„Uvijek je čast prisustvovati ovakvim događanjima, a proslava 25. godišnjice je posebno važna. Ova organizacija je pravi prijatelj, i to ne samo za nas kao Evropsku uniju, već i za samu Crnu Goru“ dodao je on.

Serri napominje da je Poglavlje 27 ključno.

„Pregovori su u toku. Sada je glavni cilj, glavni fokus kada je u pitanju životna sredina da se nastave pregovori i pokuša da se postigne napredak u tom pogledu. Ovo je veoma, izazovno područje, jer morate imati čistiju zemlju u skladu sa, recimo, zahtjevima za klimatske promjene. Investicije, usklađivanje, nova zakonodavstva, sve ovo treba uraditi. I mislim da vlast treba da se koncentriše na ovu oblast, jer postoji mnogo stvari koje još uvijek zaostaju“, zaključio je zamjenik šefa Delegacije Evropske unije u Crnoj Gori.

Proslava 25. godišnjice NVO Green Home simbolizuje kontinuiranu posvećenost zaštiti životne sredine i saradnji na evropskim i

međunarodnim inicijativama, sa zajedničkim ciljem – stvaranje zdravijeg i održivog životnog okruženja za buduće generacije.

Proslava 25. godišnjice Green Home-a okupila je brojne predstavnike NVO, državnih i međunarodnih institucija, ambasadore i predstavnike diplomatskog kora, univerziteta kao i prijatelja zaštite životne sredine.

SADRŽAJ

1. PROJEKTI I AKTIVNOSTI TOKOM 2025. GODINE	9
1.1. Jačanje učešća civilnog društva u reformama u oblasti životne sredine podržanim procesom pristupanja EU	9
1.2. Unapređenje statusa vidre (Lutra Lutra) i njenog staništa u prekograničnom području Nacionalnog parka Skadarsko jezero	10
1.3. Prokletije – Prekogranična naučna učionica Faza III	12
1.4. Inicijativa „Zona sa smanjenom upotrebom plastike“ 2025	14
1.5. Monitoring vrste Pinna nobilis u marinskim zaštićenim područjima Platomuni i Katič	15
1.6. Inventarizacija vrste Pinna nobilis na području Paka prirode Stari Ulcinj	16
1.7. EIT Food Start-up Awareness Events za razvoj tehnologije i preduzetništva u poljoprivredno-prehrambenoj industriji	17
1.8. EU Youth Cinema: Green Deal	19
1.9. People Powered Tourism: Osnaživanje lokalnih zajednica kroz zajedničko osmišljavanje transformativnih putovanja zasnovanih na iskustvu radi unapređenja ekonomije posjetilaca	20
1.10. Breathe Clean! / Dišite zdravo!	21
1.11. Put otpada: Misija edukacije	22
1.12. Jačanje zaštite i unapređenje upravljanja Deltom Bojane u Crnoj Gori	23
1.13. Jačanje kapaciteta organizacija civilnog društva za Zelenu agendu	25
1.14. Jačanje svijesti i edukacija u okviru projekta MARICES: Svijest o moru, reciklaža, inovacije kroz učešće i rješenja zajednice	25
1.15. Osnivanje asocijacije za upravljanje otpadom u Crnoj Gori, Kosovu i Albaniji	27
1.16. Učimo šta su energetske zajednice	28
1.17. Regulisanje toksične plastike: Izveštaji o stanju u zemljama u vezi sa ftalatima, bisfenolima i nedostacima u zaštiti	29
2. VANPROJEKTNE AKTIVNOSTI	30
2.1. Sat za planetu 2025	30
2.2. Radionice u školama	30
2.3. Javna kampanja za zaštitu Velike plaže (Ulcinj)	31
3. AKTIVNOSTI NA DRUŠTVENIM MREŽAMA	33
4. MEDIJSKA PRISUTNOST	35
5. PARTNERSTVA I UMREŽAVANJA	36

1. PROJEKTI I AKTIVNOSTI TOKOM 2025. GODINE

1.1. Jačanje učešća civilnog društva u reformama u oblasti životne sredine podržanim procesom pristupanja EU

Trajanje projekta:

decembar 2024. - novembar 2027.

Donator: Evropska komisija, kofinansiranje: Ministarstvo regionalno-investicionog razvoja i saradnje sa nevladinim organizacijama

Budžet: 260.000,00 EUR

Projekat "Jačanje učešća civilnog društva u reformama u oblasti životne sredine podržanim procesom pristupanja EU" predstavlja nastavak dugogodišnjeg i strateški važnog angažmana usmjerenog na jačanje uloge civilnog društva u jednom od najzahtjevnijih segmenata evropskih integracija – Poglavlju 27, koje obuhvata zaštitu životne sredine i klimatske promjene. Kroz ovaj projekat dodatno je osnažen rad mreže Koalicija 27, vodeće nacionalne mreže organizacija civilnog društva u ovoj oblasti, osnovane 2016. godine sa ciljem sistematskog praćenja reformskih procesa i pružanja relevantnih, stručnih i argumentovanih preporuka institucijama nadležnim za zatvaranje ovog poglavlja.

Ključni doprinos projekta, u prvoj godini realizacije, ogleda se u jačanju kapaciteta organizacija civilnog društva da, na osnovu detaljnog monitoringa i analize javnih politika, aktivno učestvuju u reformskim procesima i vode sadržajan i argumentovan dijalog sa donosiocima odluka. Tokom 2025. godine, ključni uticaj projekta ostvaren je kroz pripremu i javnu prezentaciju Izvještaja iz sjenke za Poglavlje 27, koji je, pod naslovom "U vremenskoj zamci", jasno ukazao na dugotrajnu stagnaciju i kašnjenja koja ozbiljno ugrožavaju ostvarivanje suštinskog napretka u oblasti zaštite životne sredine i klimatskih politika.

Paralelno sa tim, izrađen je i prvi sveobuhvatni izvještaj iz sjenke za Poglavlje 15 – Energija, čime je po prvi put iz perspektive civilnog društva sistematski analizirano ispunjavanje obaveza u ovoj oblasti. Time je obezbijeđena analitička osnova za sagledavanje povezanosti energetske politike, sa posebnim fokusom na energetske tranziciju, sa ciljevima zaštite životne sredine i klimatskim obavezama. Ovakav pristup dodatno je naglasio potrebu da se energetska tranzicija sprovodi kao istinski zelena tranzicija, u skladu sa principima održivog upravljanja prirodnim resursima.

Kroz ova dva izvještaja, koja sadrže ukupno 174 konkretne preporuke, značajno je ojačana uloga organizacija civilnog društva u praćenju,

oblikovanju i unapređenju reformskih politika u okviru evropskih integracija, naročito u kontekstu poglavlja 27 i 15.

Dodatno, kroz projekat se kontinuirano prati stanje u posebnim prioritetnim oblastima, uključujući zaštitu prirode, upravljanje šumama i upravljanje otpadom. Rezultati ovog detaljnog monitoringa dokumentuju se kroz tematske izvještaje, koji će postepeno biti predstavljeni javnosti i relevantnim zainteresovanim stranama, čime se dodatno osnažuje uloga civilnog društva i omogućava kvalitetan doprinos kreiranju politika u ovim oblastima.

Projekat se realizuje u saradnji sa partnerima: Centar za zaštitu i proučavanje ptica; Društvo mladih ekologa Nikšića i Sjeverna zemlja.

1.2. Unapređenje statusa vidre (Lutra Lutra) i njenog staništa u prekograničnom području Nacionalnog parka Skadarsko jezero

Trajanje projekta:

oktobar 2024. – septembar 2025.

Donator: Euronatur, kroz BestBELT

Budžet: 57.031,00 €

Projekat "Unapređenje statusa vidre (Lutra Lutra) i njenog staništa u prekograničnom području Nacionalnog parka Skadarsko jezero" realizovan je u saradnji sa PPNEA i Wildlife Montenegro. Projekat je imao za cilj poboljšanje zaštite vidre, čiji je status na IUCN Crvenoj listi skoro ugrožen (NT), uz tendenciju smanjenja broja jedinki zbog uništavanja staništa uzrokovano ljudskim aktivnostima. Budući da se Skadarsko jezero nalazi u Albaniji i Crnoj Gori, aktivnosti usmjerene ka zaštiti vidre istovremeno su doprinijele i jačanju prekogranične saradnje u očuvanju prirode.

Ključni rezultat projekta bio je izrada prekogranične procjene populacije vidre na Skadarskom jezeru, unapređenje monitoring protokola i pružanje korisnih podataka

i preporuka nadležnim institucijama za izvještavanje prema relevantnim međunarodnim konvencijama i upravljanje. Projekat je takođe jačao saradnju između Crne Gore i Albanije i podizao svijest javnosti kroz edukaciju i aktivno uključivanje građana u naučno praćenje statusa ugroženih vrsta.

Rezultati projekta uključuju dva sezonska terenska monitoringa u Albaniji i Crnoj Gori, identifikaciju ključnih staništa za vidru, te izradu dva nacionalna i jednog zajedničkog izvještaja

koji su koristan materijal kako za izvještavanje prema Bernskoj konvenciji tako za podršku upravljačima Skadarskog jezera. Kroz projekat je obučeno više od 45 mladih ljudi, pokrenuta je građanska nauka, zabilježene prijetnje vidri i njenom staništu, te podignuta svijest lokalne zajednice. Kreirani su i edukativni materijali, brošura i animirani video, a završna prekogranična konferencija omogućila je razmjenu iskustava i jačanje kapaciteta upravljača zaštićenih područja.

Kroz sve aktivnosti, projekat je omogućio ažurnije podatke, unaprijedio prekograničnu saradnju i značajno doprinio dugoročnoj zaštiti vidre i njenog prirodnog staništa na Skadarskom jezeru.

1.3. Prokletije – Prekogranična naučna učionica Faza III

Trajanje projekta: maj 2025. – novembar 2025.

Donator: Fond za Zapadni Balkan - Western Balkans Fund (WBF) i Evropska unija

Budžet: 13.750,00€

Treći u nizu projekata "Prokletije – Prekogranična naučna učionica", usmjeren je na jačanje saradnje među mladima iz Crne Gore, Albanije i Kosova kroz zajedničko učenje o biodiverzitetu i zaštiti prirode u regionu Prokletija. Kroz naučnu razmjenu, terenske aktivnosti i edukativne programe, projekat je doprinio razvoju dobrosusjedskih odnosa i podstakao mlade na aktivno uključivanje u očuvanje životne sredine.

Tokom realizacije projekta, 15 studenata iz tri zemlje unaprijedilo je znanja i praktične vještine u oblasti zaštite prirode i održivog razvoja, uz jačanje svijesti o značaju prekogranične saradnje. Projekat je realizovan u partnerstvu sa organizacijom Environmentally Responsible Action (ERA) sa Kosova i Institute for Nature Conservation in Albania (INCA).

1.4. Inicijativa „Zona sa smanjenom upotrebom plastike“ 2025

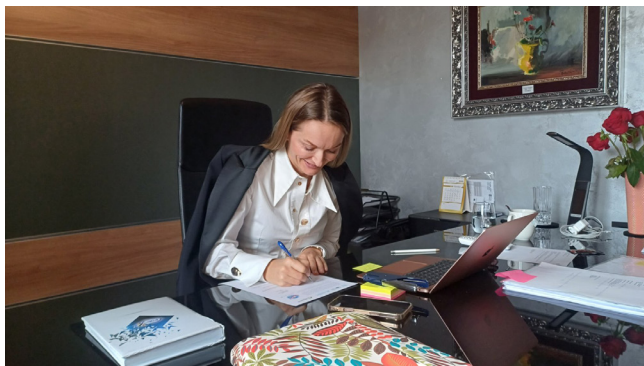
Trajanje projekta: jul 2025. – decembar 2025.

Donator: MedWaves, uz podršku Francuske vlade (FVC) kroz regionalni centar aktivnosti UNEP/MAP

Budget: 11.540,00 EUR

Tokom realizacije projekta u 2025. godini, sproveden je niz aktivnosti usmjerenih na smanjenje upotrebe jednokratnih plastičnih proizvoda u HORECA sektoru u Crnoj Gori, sa posebnim fokusom na odabrane hotele. Projekat je nastavak uspješne inicijative realizovane 2023. godine, kojom su podržane opštine u Crnoj Gori, Albaniji i Bosni i Hercegovini kroz uvođenje „Zona sa smanjenom upotrebom plastike“ (LPZ).

U okviru projekta, inicijativi se pridružilo pet hotela u Crnoj Gori: Voco, Palata Venezia, Pelikan, Signum i Kings Park Hotel. Saradnja sa hotelima obuhvatila je sveobuhvatnu procjenu postojećeg korišćenja jednokratnih plastičnih proizvoda, uključujući ambalažu, higijenske proizvode i druge SUP proizvode. Na osnovu dobijenih podataka, svakom hotelu je pružena mentorska i savjetodavna podrška u procesu postepenog ukidanja jednokratne plastike, uz istovremeno uvođenje održivih alternativa. Dodatno, izrađeni su personalizovani implementacioni planovi koji definišu konkretne korake ka dugoročnom održivom poslovanju bez upotrebe jednokratnih plastičnih proizvoda.

Posebno značajna aktivnost projekta bila je organizacija nacionalne konferencije, na kojoj su predstavljena pozitivna iskustva i dobre prakse vodećih hotela, uključujući Crowne Plaza i Voco

hotel iz Podgorice. Konferencija je poslužila kao platforma za razmjenu znanja, ali i za otvorenu diskusiju o izazovima i preprekama za potpunu primjenu ovakvih održivih praksi u HORECA sektoru. Identifikovani su ključni izazovi, poput dostupnosti alternativa, troškova nabavke i potrebe za dodatnom edukacijom zaposlenih, ali su istovremeno prepoznate i nove prilike za unapređenje politika i praksi u pravcu daljeg smanjenja upotrebe jednokratne plastike.

Posebno zadovoljstvo predstavlja činjenica da se ova važna tema u Crnoj Gori sprovodi treću godinu zaredom, čime se obezbjeđuje kontinuitet aktivnosti, jačanje kapaciteta sektora i postepena promjena poslovnih modela u skladu sa principima održivog razvoja i zaštite životne sredine.

1.5. Monitoring vrste *Pinna nobilis* u marinskim zaštićenim područjima Platomuni i Katič

Trajanje projekta: 2024. – 2027.

Donator: Javno preduzeće za upravljanje morskim dobrom putem udruženja MedFund

Budžet: 8.250,00€

Tokom 2025. kroz realizaciju ovog projekta nastavili smo monitoring vrste *Pinna nobilis* u zaštićenim morskim područjima – Park prirode Platomuni, Park prirode Katič. *Pinna nobilis* se nalazi na Crvenoj listi IUCN-a kao kritično ugrožena vrsta, a u Crnoj Gori je zaštićena Zakonom o zaštiti prirode. Monitoring je sproveden primjenom više metoda: direktno ronjenje uz opservaciju i snimanje kao i instalacija kolektora - mreža za prihvatanje mladih i larvi pomenute vrste.

Rezultati prve dvije faze monitoringa ukazuju da vrsta nije prisutna u ovim područjima što potvrđuje izuzetno nepovoljno stanje populacije ove vrste na području Crne Gore. Izostanak zabilježenih jedinki ukazuje na visok stepen ugroženosti i mogući lokalni nestanak vrste usljed kombinovanog djelovanja patogena, degradacije staništa, zagađenja mora i drugih

antropogenih pritisaka. Ovakvi rezultati naglašavaju hitnu potrebu za nastavkom dugoročnog monitoringa, kao i za definisanjem i sprovođenjem konkretnih mjera očuvanja i oporavka vrste, uključujući identifikaciju i uklanjanje ključnih faktora koji su doveli do drastičnog smanjenja njene brojnosti.

Cilj ovog projekta je petogodišnje praćenje lokacija unutar Parka prirode Platomuni, Parka prirode Katič na kojima je ranije zabilježeno prisustvo vrste *Pinna nobilis*, kao i drugih potencijalnih lokacija pogodnih za razvoj ove vrste, u cilju prikupljanja podataka o njenom prisustvu tokom perioda od pet godina.

1.6. Inventarizacija vrste *Pinna nobilis* na području Paka prirode Stari Ulcinj

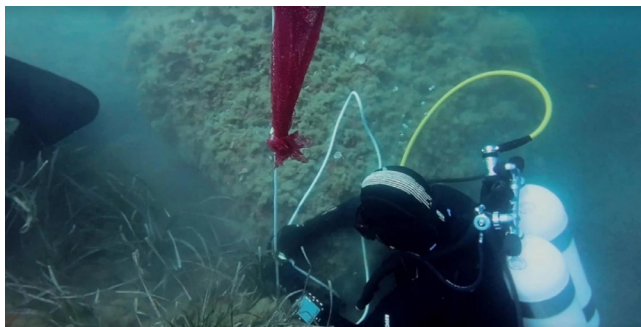
Trajanje projekta:

januar 2025 – septembar 2025

Donator: Javno preduzeće za upravljanje Morskim dobrom kroz MedFund udruženja

Budžet: 5.000,00€

Tokom 2025. kroz realizaciju ovog projekta sprovedi smo monitoring vrste *Pinna nobilis* u zaštićenom morskim području Park prirode Stari Ulcinj. *Pinna nobilis* se nalazi na Crvenoj listi IUCN-a kao kritično ugrožena vrsta, a u Crnoj Gori je zaštićena Zakonom o zaštiti prirode. Monitoring je sproveden primjenom više metoda: direktno ronjenje uz opservaciju i snimanje kao i instalacija kolektora - mreža za prihvatanje mladih i larvi pomenute vrste.

Rezultati monitoringa ukazuju da vrsta nije prisutna u ovim područjima što potvrđuje izuzetno nepovoljno stanje populacije ove vrste na području Crne Gore. Izostanak zabilježenih jedinki ukazuje na visok stepen ugroženosti i mogući lokalni nestanak vrste usljed kombinovanog djelovanja patogena, degradacije staništa, zagađenja mora i drugih antropogenih pritisaka. Ovakvi rezultati naglašavaju hitnu potrebu za nastavkom dugoročnog monitoringa, kao i za definisanjem i sprovođenjem konkretnih mjera očuvanja i oporavka vrste, uključujući identifikaciju i uklanjanje ključnih faktora koji su doveli do drastičnog smanjenja njene brojnosti.

Cilj ovog projekta je praćenje lokacija unutar Parka prirode Stari Ulcinj na kojem je ranije

zabilježeno prisustvo vrste *Pinna nobilis*, kao i drugih potencijalnih lokacija pogodnih za razvoj ove vrste, u cilju prikupljanja podataka o njenom prisustvu tokom perioda od pet godina.

1.7. EIT Food Start-up Awareness Events za razvoj tehnologije i preduzetništva u poljoprivredno-prehrambenoj industriji

Trajanje projekta: septembar 2025. – novembar 2025.

Donator: EIT FOOD (Evropski institut za inovacije i tehnologije)

Budžet: 15.000,00€

Projekat „EIT Food Startup Awareness Event“, realizovan je sa jasnom vizijom – da poveže ljude, ideje i znanje u cilju stvaranja održivijeg i inovativnijeg poljoprivredno-prehrambenog sistema u Crnoj Gori.

Poljoprivreda i proizvodnja hrane suočavaju se sa brojnim izazovima – od otpada i neefikasnog korišćenja resursa, do klimatskih promjena i potrebe za modernizacijom proizvodnje.

EIT Food Challenge Lab – Agrifood Hackathon, održan u tokom oktobra, uz kombinaciju online aktivnosti i rada uživo. Tokom sedam dana, studenti, mladi inovatori i budući preduzetnici radili su u timovima, uz podršku iskusnih mentora iz oblasti ekonomije, poljoprivrede, biznisa i zaštite životne sredine.

Učesnici su razvijali rješenja za stvarne probleme poljoprivredno - prehrambenog sektora – upravljanje poljoprivrednim otpadom, smanjenje upotrebe plastike, invazivne vrste, kao i bolju povezanost proizvođača i tržišta. Završno

predstavljanje ideja i proglašenje pobjednika održano je 31. oktobra, kada su nagrađeni timovi čije su ideje pokazale najveći potencijal za primjenu u praksi:

- Prvu nagradu osvojio je tim Lactolinea, sa inovativnim rješenjem za proizvodnju jednokratne ambalaže na potpuno prirodnoj bazi, koristeći mliječnu kiselinu i glicerol.
- Drugu nagradu osvojili su Nikola i Mitar Vujović, koji su ponudili održivo rješenje za problem invazivne vrste grgeča u

Nacionalnom parku Skadarsko jezero, kroz razvoj prehrambenog proizvoda sa dodatnom turističkom vrijednošću.

- Treću nagradu osvojio je tim WinePeel, sa idejom pretvaranja otpada iz vinarija u prirodni kozmetički proizvod za piling lica.

Networking događaj okupio je poljoprivrednike, studente, naučnike, tehnologe, inovatore i entuzijaste iz različitih oblasti povezanih sa proizvodnjom hrane i održivom poljoprivredom.

Ovaj događaj, imao je za cilj jačanje lokalne inovacione zajednice i stvaranje prostora za

otvoren dijalog o izazovima i prilikama crnogorskog poljoprivrednog sistema. Učesnici su imali priliku da se upoznaju sa aktuelnim inicijativama, programima podrške i mogućnostima koje EIT Food nudi, ali i da čuju inspirativne priče lokalnih proizvođača koji svojim radom već doprinose promjenama u sektoru.

U zemlji u kojoj se godišnje baca više od 52.000 tona hrane, dok je značajan dio stanovništva u riziku od siromaštva, ovakve inicijative predstavljaju važan korak ka odgovornijem, pravednijem i održivijem sistemu hrane.

1.8. EU Youth Cinema: Green Deal

Trajanje projekta: 2024. – 2026.

Donator: Creative Europe MEDIA

Budžet: 1400,00€

EU Youth Cinema: Green Deal je projekat koji poziva nastavnike i njihove učenike da učestvuju u inovativnom zelenom programu za budućnost. U 2025. godini prikazana su dva filma autora Jana Artura Bertranda.

Film „Naslijeđe“ prikazan je 22. aprila, povodom Dana Planete Zemlje, i publici je prenio snažnu poruku o odnosu čovjeka i prirode, kao i o izazovima sa kojima se savremeno društvo suočava ali i konkretnim rješenjima za očuvanje Zemlje kao doma budućih generacija.

Nakon projekcije, učenici viših razreda osnovnih i srednjih škola iz Podgorice i Danilovgrada imali su priliku da učestvuju u razgovoru sa jednom od najistaknutijih crnogorskih naučnica u oblasti bioloških nauka, Snežanom Dragičević. Diskusija je pokazala visok nivo svijesti i razumijevanja mladih o ekološkim izazovima sa kojima se suočava Crna Gora, ali i planeta u cjelini, kao i njihovu spremnost da aktivno doprinesu rješavanju ovih pitanja.

U okviru Evropske nedjelje redukcije otpada, 24. novembra održana je projekcija filma „Planeta okean“, koji kroz impresivna istraživanja vodenih ekosistema podstiče gledaoce da preispitaju

sopstvene potrošačke navike i odnos prema otpadu. Projekciji je prisustvovalo više od 250 učenika i nastavnika iz osam škola, koji su nakon filma učestvovali u razgovoru sa Marijom Blažević i Kristinom Joksimović iz organizacije Zero Waste Crna Gora. Kroz otvorenu diskusiju, mladi su razmijenili utiske o filmu i razgovarali o načinu upravljanja otpadom u Crnoj Gori, uz poseban fokus na izazove povezane sa elektronskim i električnim otpadom, kao i na konkretne korake koje svako od nas može preduzeti kako bi se smanjila njegova količina.

Nastavnici su dobili pristup višejezičnoj onlajn platformi www.euyc.green, gdje mogu gledati gotovo 50 evropskih filmova sa edukativnim sadržajem, čime je podržano savremeno obrazovanje kroz film.

1.9. People Powered Tourism: Osnaživanje lokalnih zajednica kroz zajedničko osmišljavanje transformativnih putovanja zasnovanih na iskustvu radi unapređenja ekonomije posjetilaca

Trajanje projekta: april 2025 - mart 2028

Donator: Interreg Danube Region Programme co-funded by the European Union.

Budžet: 141.663,00 €

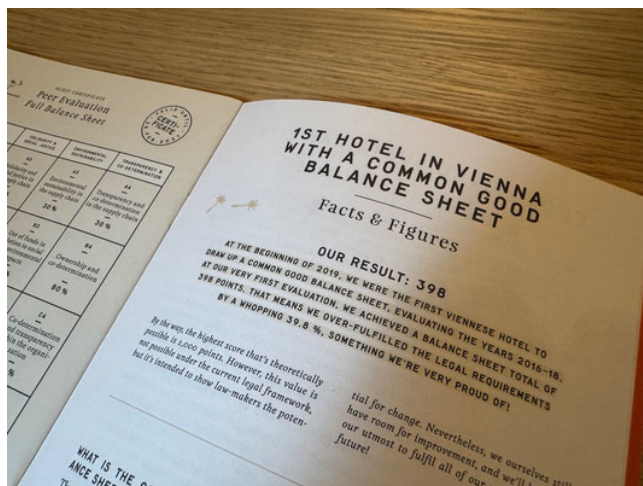
U okviru projekta „People Powered Tourism (Turizam koji pokreću ljudi)“, 14 partnera iz 10 zemalja Dunavskog regiona udružuje napore kako bi osnažili lokalne zajednice, uključujući marginalizovane grupe, u manje posjećenim naseljima turističkih gradova i ruralnim područjima. Kroz šeme društvenih inovacija, zajednice imaju priliku da prepoznaju i vrednuju svoja neiskorišćena kulturna i prirodna dobra, te da zajednički dizajniraju održive, iskustvom vođene turističke usluge koje doprinose lokalnoj ekonomiji i društvenim koristima.

Ključni koncept projekta je ekonomija posjetilaca – pristup turizmu koji stavlja naglasak na ljudske veze, personalizovana iskustva i socio-ekonomski uticaj turizma na lokalne zajednice, umjesto samo na atrakcije i broj posjetilaca. Na ovaj način, turizam postaje alat za stvarne društvene i ekonomske promjene.

Kao partner iz Crne Gore, odlučili smo da se fokusiramo na Kotor, grad koji se suočava sa sve

većim pritiskom prekomjernog turizma. Upravo u ovom kontekstu vidimo potrebu za jačanjem koncepta ekonomije posjetilaca, koji u Crnoj Gori još uvijek nije dovoljno razvijen. Kroz projektne aktivnosti nastojimo da pokažemo kako turizam može biti održiv, uključiv i transformativan – za posjetioce, ali i za lokalnu zajednicu.

Projekat takođe adresira globalne izazove modernog turizma, uključujući održivost, prekomjerni turizam, uključivanje lokalnih zajednica i razvoj ekoturizma. Naša misija je da turizam utemeljen na iskustvima stvori dugoročne socio-ekonomske koristi za zajednice i postane primjer odgovornog pristupa u regiji.

1.10. Breathe Clean! / Dišite zdravo!

Trajanje projekta: septembar 2025

Donator: Urban Research Institute - URI

Budžet: 600,00 €

Na brdu Gorica – plućima Podgorice, održali smo info dan uoči Svjetskog dana pluća (World Lung Day) kako bismo pokušali da podignemo svijest o jednom od najvažnijih pitanja našeg vremena – zagađenju vazduha.

Cilj ovog događaja bio je da podsjeti sve da je čist vazduh pravo svih nas. Zajedno smo istraživali kako su naši svakodnevni izbori i urbani život povezani sa vazduhom koji udišemo i zdravljem naše planete.

Interaktivni info štand je predstavio tri glavne teme:

1. Zagađenje vazduha i klimatske promjene – kako rastuće emisije i globalno zagrijavanje utiču na životnu sredinu i kvalitet vazduha.
2. Zagađenje vazduha i otpad – skriveni uticaj otpada i lošeg upravljanja otpadom na kvalitet vazduha.
3. Zagađenje vazduha i urbana mobilnost – kako održivi transport može učiniti naše gradove čistijim i zdravijim.

Pored štanda, nalazio se „Zid poruka” gdje su građani dijelili svoje poruke, razmišljanja, ali i ideje za naredne akcije sličnog karaktera.

1.11. Put otpada: Misija edukacije

Trajanje projekta: januar 2025 – jun 2025

Donator: Ministarstvo ekologije, održivog razvoja i razvoja sjevera

Budžet: 4.208,00 €

Projekat „Put otpada: Misija edukacije“ realizovan je sa ciljem podizanja svijesti i unapređenja znanja djece, mladih i građana lokalnih zajednica u Crnoj Gori o značaju pravilnog upravljanja otpadom i očuvanja životne sredine. Projekat je usmjeren na dugoročne promjene u ponašanju, kroz edukaciju, motivisanje i osnaživanje najmlađih generacija da prepoznaju sopstvenu ulogu u zaštiti okruženja i smanjenju pritiska na sanitarne deponije.

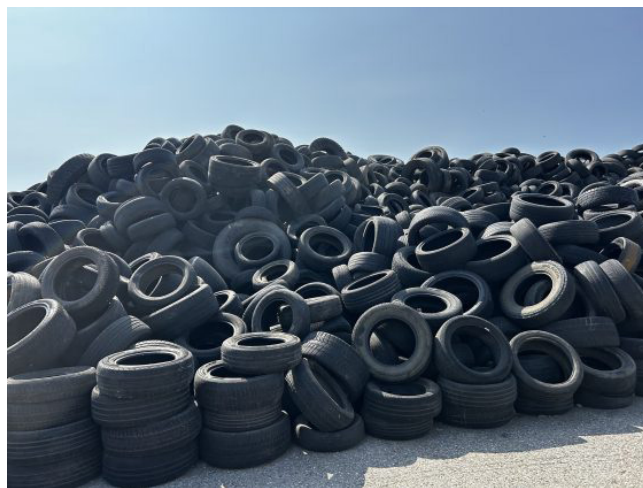
Tokom realizacije projekta održali smo sedam edukativnih radionica u osnovnim i srednjim školama u Podgorici i Nikšiću. Kroz radionice, učenici su upoznati sa sistemom prikupljanja otpada po principu „od vrata do vrata“, vrstama otpada, problemom zagađenja plastikom, mogućnostima odvojenog prikupljanja i reciklaže, kao i sa uticajem nepravilnog upravljanja otpadom na zdravlje ljudi i životnu sredinu. Poseban akcenat stavljen je na svakodnevne navike i male promjene koje pojedinci mogu primijeniti kako bi smanjili količinu otpada koji nastaje u domaćinstvima.

Kao nastavak edukativnih aktivnosti, u okviru projekta organizovana je i edukativna posjeta sanitarnoj deponiji „Livade“ i reciklažnom centru u Podgorici. Posjetu smo organizovali u saradnji sa gradskim preduzećem Deponija d.o.o., za

učenike Osnovne škole „Vlado Milić“, uz podršku nastavnice Đine Mićović.

Tokom obilaska, koji su vodile zaposlene u preduzeću Deponija d.o.o., Irena Kovačević i Milica Đurišić, učenici su imali priliku da se detaljno upoznaju sa funkcionisanjem sanitarne deponije, radom reciklažnog centra, različitim pogonima i svakodnevnim aktivnostima zaposlenih u oblasti upravljanja otpadom. Učenicima su predstavljene i ključne informacije o količinama otpada koje se generišu u Crnoj Gori, problemu nelegalnih deponija, kao i izazovima koji proizilaze iz nedostatka sistemskog obrazovanja o ovoj temi.

Cilj posjete bio je da se teorijska znanja stečena tokom radionica povežu sa stvarnim stanjem na terenu, te da se kod učenika dodatno razvije svijest o važnosti pravilnog odlaganja otpada, reciklaže i odgovornog odnosa prema životnoj sredini.

1.12. Jačanje zaštite i unapređenje upravljanja Deltom Bojane u Crnoj Gori

Trajanje projekta: novembar 2025 - april 2027

Donator: Critical Ecosystem Partnership Fund (CEPF)

Budžet: 39.320,00USD

Kroz ovaj projekat, NVO Green Home započinje novu fazu svog djelovanja usmjerenu na unapređenje zaštite i održivog upravljanja ključnim područjem biodiverziteta Delta Bojane, sa posebnim fokusom na Veliku plažu i priobalna močvarna staništa. Polazeći od potrebe za boljim razumijevanjem vrijednosti ovog prostora, kao i sve izraženijih pritisaka kojima je izložen, projekat je koncipiran tako da objedini naučni pristup, rad na terenu i aktivno uključivanje različitih društvenih aktera. Kroz sistematsko prikupljanje podataka i analizu postojećeg stanja, radiće se na dokumentovanju biodiverzitetskih vrijednosti i identifikaciji ključnih prijetnji, čime će se stvoriti kvalitetna osnova za unapređenje planiranja i upravljanja ovim područjem.

Paralelno sa tim, projekat će se razvijati kroz konkretne aktivnosti na terenu, poput akcija čišćenja otpada i restauracije degradiranih dijelova priobalnih močvara, čime se direktno doprinosi smanjenju negativnih uticaja i očuvanju osjetljivih ekosistema. Poseban akcenat biće stavljen na rad sa lokalnom zajednicom, studentima i predstavnicima turističkog sektora, kroz edukaciju, razmjenu znanja i jačanje kapaciteta za aktivno učešće u zaštiti prirodne

baštine. Na taj način projekat ne samo da doprinosi konkretnim promjenama na terenu, već i dugoročno gradi osnovu za odgovorniji odnos prema prirodnim resursima.

Kombinovanjem istraživačkog rada, praktičnih intervencija i zagovaračkih aktivnosti, Green Home će raditi na unapređenju dijaloga sa donosiocima odluka i jačanju institucionalnih

mehanizama zaštite, kako bi se osigurala dugoročna održivost ovog područja. Kroz kontinuirano informisanje i uključivanje javnosti, projekat će doprinositi boljem razumijevanju značaja Velike plaže i obalnih močvara, kao i

potrebi njihovog očuvanja. Na taj način, inicijativa predstavlja integrisan pristup koji povezuje zaštitu biodiverziteta, otpornost ekosistema i održivo korišćenje priobalnih resursa, uz aktivnu ulogu civilnog društva u tim procesima.

1.13. Jačanje kapaciteta organizacija civilnog društva za Zelenu agendu

Trajanje projekta:

novembar 2025 – oktobar 2026

Donator: Beogradska otvorena škola (BOŠ) i Evropska unija (EU)

Budžet: 24.995,20€

Projekat je pokrenut s ciljem unapređenja znanja i većeg učešća organizacija civilnog društva i građana u lokalnim procesima donošenja odluka vezanih za politike iz Zelene agende. Ovaj strateški dokument pomaže zemljama Zapadnog Balkana da odgovore na izazove klimatskih promjena i zelene tranzicije, te da usklade propise o životnoj sredini sa standardima Evropske unije.

Primjena Zelene agende treba da doprinese klimatskoj neutralnosti do 2050. godine, što znači da naše aktivnosti neće povećavati količinu štetnih gasova u atmosferi.

Kroz projektne aktivnosti biće unaprijeđena znanja o Zelenoj agendi i njenim ključnim ciljevima, praćena primjena najvažnijih politika u oblasti smanjenja zagađenja, te jačana saradnja sa nadležnim institucijama kako bi se ove politike efikasnije implementirale na lokalnom nivou.

1.14. Jačanje svijesti i edukacija u okviru projekta MARICES: Svijest o moru, reciklaža, inovacije kroz učešće i rješenja zajednice

Trajanje projekta: decembar 2024 – jun 2025

Donator: Evropske unija – Horizont Evropa, preko Okvirnog programa Horizont Evropa izdatog i sprovedenog u okviru projekta REMEDIES

Budžet: 28.900,00€

Projekat MARICES Svijest o moru, reciklaža, inovacije kroz učešće i rješenja zajednice realizovali smo u saradnji DOO Komunalne djelatnosti Ulcinj, sa ciljem smanjivanja pritisaka na Jadransko more koji su uzrokovani ribolovnim aktivnostima na teritoriji opštine Ulcinj. Projektom je poboljšana infrastruktura za sakupljanje otpadnih ribolovnih mreža, njihovo adekvatno zbrinjavanje dok su i razmotrene mogućnosti uključivanja ovog otpada u sistem

cirkularne ekonomije kroz ponovnu upotrebu i proizvodnju novih proizvoda.

U okviru projekta realizovali smo niz radionica usmjerenih na jačanje svijesti i edukaciju ribara i lokalne zajednice o negativnim uticajima morskog otpada, dok smo na kraju projekta organizovali međunarodnu konferenciju posvećenu razmjeni znanja, iskustava i dobrih praksi u oblasti upravljanja morskim otpadom i ribolovnom opremom.

Poseban fokus projekta bio je na rješavanju problema ghost gear - odbačene ili izgubljene ribolovne opreme, koja predstavlja jedan od najopasnijih oblika morskog otpada i značajnu prijetnju morskim ekosistemima, biodiverzitetu, obalnim zajednicama i bezbjednosti plovidbe. Ribolovne mreže i oprema mogu u moru opstati i stotinama godina, nastavljajući da ugrožavaju morske organizme i nakon prestanka njihove upotrebe. Upravo iz ovog razloga, kroz projekat su postavljeni kontejneri za odlaganje dotrajale ribolovne opreme na lokacijama koje su prikladne za korištenje ribarima.

Ključni ishodi projekta uključuju unaprijeđenu saradnju sa ribarskom zajednicom, povećan nivo znanja i svijesti o odgovornom upravljanju ribolovnom opremom, kao i postavljanje osnove za sistemsko rješavanje problema dotrajalih ribolovnih mreža kroz principe cirkularne ekonomije. Projekat MARICES je indirektno finansiran kroz Akcioni program za istraživanje i inovacije Evropske unije – Horizont Evropa, putem projekta REMEDIES.

1.15. Osnivanje asocijacije za upravljanje otpadom u Crnoj Gori, Kosovu i Albaniji

Trajanje projekta: oktobar 2024 – april 2025

Donator: Fond za zapadni balkan (WBF),
kofinansiran od strane Evropske unije (EU)

Budžet: 29.557,20€ (Green Home 4.020,00€)

Projekat Osnivanje asocijacije za upravljanje otpadom u Crnoj Gori, Kosovu i Albaniji realizovan je kroz regionalno partnerstvo organizacija civilnog društva iz četiri države Zapadnog Balkana. Projekat je sproveden uz učešće NVO Green Home kao partnerske organizacije, dok je vodeći partner bila organizacija Planktonium iz Sjeverne Makedonije. Ostali partneri na projektu bili su Advocacy Training and Resource Center (ATRC) iz Kosova i EcoDesign and Management Institute (EDMI) iz Albanije.

Cilj projekta bio je pružanje podrške osnivanju regionalne asocijacije za upravljanje otpadom, koja bi okupila predstavnike privatnog sektora i organizacija civilnog društva iz Crne Gore, Sjeverne Makedonije, Kosova i Albanije a koja ima za cilj da doprinese razvoju i jačanju cirkularne ekonomije u regionu kroz promociju efikasnog korišćenja resursa, sprovođenje prilagođenih edukacija i treninga, podršku razvoju projekata u oblasti upravljanja otpadom, kao i kroz podizanje svijesti građana o značaju smanjenja otpada, ponovne upotrebe, odvojenog sakupljanja i reciklaže. Takođe, asocijacija je zamišljena kao platforma za zajedničko predstavljanje i zastupanje interesa svojih članova pred relevantnim institucijama na nacionalnom i

regionalnom nivou.

Realizacija projekta doprinijela je jačanju regionalne saradnje, umrežavanju organizacija i razmjeni znanja i iskustava između zemalja regiona, sa ciljem zajedničkog odgovora na izazove u oblasti upravljanja otpadom. Poseban značaj projekta ogleda se u činjenici da su sve uključene države potpisnice EU Zelene agende i posvećene tranziciji ka klimatski neutralnom i resursno efikasnom društvu, pri čemu sektor upravljanja otpadom predstavlja jedan od ključnih segmenata cirkularne ekonomije. Trenutna praksa u regionu i dalje je dominantno usmjerena na odlaganje otpada na deponije, uz niske stope reciklaže i potrebu za dodatnom harmonizacijom regulatornog okvira sa standardima Evropske unije.

U okviru projekta realizovane su radionice u Skoplju, Prištini, Tirani i Podgorici, koje su predstavljale osnov za razmjenu iskustava i definisanje narednih koraka ka osnivanju asocijacije. Ključna aktivnost NVO Green Home bila je organizacija radionice „Upravljanje otpadom u Crnoj Gori sa fokusom na mogućnosti regionalne saradnje“, na kojoj su razmatrani modeli saradnje i razmjene dobrih praksi u cilju unapređenja cirkularne ekonomije u regionu. Radionicu su podržali svi ključni stakeholder-i u oblasti upravljanja otpadom u Crnoj Gori.

Projekat je finansiran od strane Fonda za Zapadni Balkan (WBF), uz kofinansiranje Evropske unije (EU).

1.16. Učimo šta su energetske zajednice

Trajanje projekta: januar 2025 – jun 2025

Donator: Ministarstvo energetike

Budžet: 4.950,00€

Kroz projekat smo ukazali na činjenicu da prelazak sa uglja na obnovljive izvore energije, prije svega solarnu energiju, otvara značajne mogućnosti za građane. Time građani dobijaju aktivniju ulogu u energetske sektoru – ne ostaju samo pasivni potrošači, već postaju i proizvođači energije, uz mogućnost međusobnog udruživanja kroz energetske zajednice.

U okviru projektnih aktivnosti predstavljeni su ključni koraci ka formiranju energetske zajednice, kao i potencijalni izazovi koji prate ovaj proces. Iako je riječ o relativno novom konceptu u Crnoj Gori, on postepeno dobija i svoje zakonsko utemeljenje. Kroz primjere zemalja koje već imaju

razvijene energetske zajednice, građanima su pružene dodatne informacije i praktična znanja, sa posebnim naglaskom na iskustva Hrvatske, zahvaljujući saradnji sa Zelenom energetskom zadrugom (ZEZ).

1.17. Regulisanje toksične plastike: Izveštaji o stanju u zemljama u vezi sa ftalatima, bisfenolima i nedostacima u zaštiti

Trajanje projekta: jul 2025 - april 2026

Donator: International Pollutants Elimination Network, IPEN

Budžet: 2.629.27€

U okviru ovog projekta, tokom 2025. godine započeli smo rad na analizi distribucije, upotrebe kao i prisustva toksičnih hemikalija ftalata i bisfenola u Crnoj Gori. Analiza se fokusira na proizvode od plastike kako upravo ovi proizvodi najčešće i sadrže pomenute toksične hemikalije. Cilj izvještaja je da se napravi pregled proizvodnje, uvoza/izvoza, upotrebe, kao i postojeće regulacije i napora Crne Gore na postepenom ukidanju ftalata i bisfenola. Razlog analize leži u činjenici da su ftalati i bisfenoli dvije velike grupe hemikalija u plastici koje su poznati endokrini disruptori a koji trenutno nisu obuhvaćeni globalnim regulatornim kontrolama. Nedostatak globalne regulative omogućava

for a toxics-free future

nastavak proizvodnje i široke upotrebe ovih toksičnih hemikalija u hiljadama proizvoda, što dovodi do kontaminacije domaćinstava i okoline. Pored nedostatka regulative oko proizvodnje, postoji i vrlo mala transparentnost o tome gdje se ove supstance koriste, što ih čini praktično neizbježnim. Sprovedenjem analize, zajedno sa drugim zemljama u okviru IPEN mreže pridružićemo se i ojačati napore za rigoroznijom regulacijom i postepenim ukidanjem ovih hemikalija na globalnom nivou.

2. VANPROJEKTNE AKTIVNOSTI

Pored projekata koje smo realizovali, naše aktivnosti bile su izuzetno dinamične, uključujući reagovanja na aktuelne nepravilnosti, aktivnosti javnog zagovaranja, učešće u javnim dijalozima i kontinuiranu komunikaciju sa zainteresovanim stranama i donosiocima odluka o širokom spektru tema koje se odnose na zaštitu životne sredine.

Pored donosioca odluka, ciljne grupe naših aktivnosti često su mladi i djeca. U tom smislu, često organizujemo edukativne radionice u vrtićima, školama i sličnim ustanovama.

Kao rezultat naših aktivnosti tokom 25 godina postojanja, organizacija je prepoznata od strane gotovo svih nacionalnih, ali i međunarodnih medija, koji nam se obraćaju za stručno mišljenje

o aktuelnim temama iz oblasti zaštite životne sredine i klimatskih promjena.

Naši napori, aktivnosti i posvećenost usmjereni su na aktivno učešće u javnim raspravama koje se odnose na veliki broj različitih projekata.

U prethodnom periodu bili smo prvenstveno fokusirani na praćenje ispunjavanja obaveza iz Poglavlja 27 – Životna sredina i klimatske promjene, koje Crna Gora treba da ispuni u okviru procesa pristupanja Evropskoj uniji. Imajući u vidu da je održivi razvoj strateški imperativ Crne Gore, posvećeni smo kontinuiranom praćenju ovog procesa, analizi prepreka i pažljivoj pripremi preporuka koje dostavljamo donosiocima odluka.

2.1. Sat za planetu 2025

Kraj mjeseca marta je rezervisan za Kobilježavanje Sata za planetu (Erat Hour) - globalnu kampanju koja je okupila oko 190 zemalja i teritorija sa ciljem podizanja svijesti o

klimatskim promjenama, podstičući pojedince i grupe da ugase svjetla na 60 minuta i preduzmu pozitivne akcije za zaštitu planete.

2.2. Radionice u školama

Jedna od aktivnosti kojoj posvećujemo posebnu pažnju jeste edukacija mladih, rad sa djecom i učenicima. U 2025. godini, organizovali smo preko 20 edukativnih radionica u vrtićima, osnovnim i srednjim školama. Edukacije najčešće organizujemo povodom značajnih ekoloških datuma, ali i kada, u saradnji sa nastavnicima i profesorima, prepoznamo potrebu za dodatnim informisanjem i podizanjem svijesti među

mladima na određenu temu. Radionice smo organizovali na teritoriji Podgorice, Nikšića i Budve, dok je u narednom periodu planirano dalje širenje aktivnosti i na druge opštine. Sadržaj edukacija pažljivo prilagođavamo uzrastu učesnika, uz poseban fokus na interaktivan pristup, kako bi svaka radionica bila zanimljiva, razumljiva i podsticajna za djecu i mlade.

2.3. Javna kampanja za zaštitu Velike plaže (Ulcinj)

Početkom 2025. godine, Green Home je zajedno sa brojnim organizacijama civilnog društva, neformalnim inicijativama i pojedincima iz cijele Crne Gore učestvovala u javnoj zagovaračkoj kampanji usmjerenoj na zaštitu Velike plaže, jednog od najvrednijih obalnih ekosistema u zemlji. Kampanja je pokrenuta kao odgovor na planove o dugoročnom zakupu i intenzivnoj izgradnji, koji su izazvali zabrinutost zbog moguće degradacije životne sredine, pritiska na lokalnu infrastrukturu i nedovoljnog uključivanja javnosti u procese donošenja odluka.

Kroz kontinuirano medijsko angažovanje, javna saopštenja i saradnju sa lokalnim akterima, kampanja je doprinijela jačanju povjerenja, dijaloga i društvene kohezije. Poseban fokus bio je na predstavljanju ovog pitanja kao pitanja javnog interesa i zajedničke odgovornosti, čime

je otvoren prostor za dijalog između građana, stručne javnosti, organizacija civilnog društva i donosilaca odluka.

Jasnim i dosljednim komuniciranjem ključnih rizika, uključujući degradaciju ekosistema, gubitak javnog pristupa i dodatni pritisak na lokalne usluge, kampanja je doprinijela boljem razumijevanju problema i ojačala povjerenje građana da se njihove zabrinutosti mogu artikulirati na profesionalan i na dokazima zasnovan način. Istovremeno, okupila je različite društvene aktere, uključujući lokalno stanovništvo Ulcinja, nevladine organizacije, predstavnike turističkog sektora i građane iz cijele zemlje, oko zajedničkog cilja zaštite Velike plaže kao javnog dobra.

Kampanja je rezultirala značajnim porastom javne svijesti o ekološkim i upravljačkim aspektima planiranih projekata, kao i povećanim građanskim angažmanom kroz javne debate i

medijske diskusije. Takođe je ojačana saradnja među organizacijama civilnog društva i neformalnim grupama, uz povećan pritisak javnosti za transparentnije i inkluzivnije procese prostornog planiranja.

Nakon intenzivne javne debate, investitor je odustao od inicijalnog plana da uzme u zakup cijelo područje Velike plaže i razvija velike turističke komplekse. Iako je na ovu odluku uticalo više faktora, kampanja je doprinijela da pitanja zaštite životne sredine, javnog interesa i potreba lokalnih zajednica budu u fokusu odlučivanja.

3. AKTIVNOSTI NA DRUŠTVENIM MREŽAMA

U cilju jačanja vidljivosti našeg rada i informisanja šire javnosti o aktivnostima koje realizujemo, značajan fokus smo stavili na prisustvo na društvenim mrežama. Tokom 2025. godine, naše društvene mreže bilježe oko 500 objava koje obuhvataju:

- događaje koje smo organizovali ili podržali svojim prisustvom,
- gostovanja i intervjuje u elektronskim i štampanim medijima,

- različite terenske i promotivne akcije,
- posjete partnerskim organizacijama.

Zahvaljujući redovnoj i kvalitetnoj komunikaciji, ostvarili smo značajan angažman pratilaca, što se ogleda kroz broj pregleda, komentara, dijeljenja i poruka podrške. Ovakva praksa doprinosi boljem razumijevanju naše misije i povećava povjerenje zajednice i partnera u rad organizacije.

Održan performans „Darovi za Alabara”: Ova šaka zemlje je jedino što će dobiti besplatno od građana Crne Gore

Ekonomija (<https://rtmk.me/kategorija/ekonomija/>) 15.05.2025. 08:50 09:01
Izvor: Vijesti (<https://rtmk.me/izvor/izvor-vijesti/>)

DRUŠTVO

U Ulcinju diskutovali o izazovima i rješenjima u borbi za more bez plastike

18/06/2025 11:58 Izvor: CDM

NA SKUPU O ULOZI PRAVNICA U RJEŠAVANJU PROBLEMA ŽIVOTNE SREDE UKAZANO NA IZOSTANAK ODGOVORNOSTI ZA ZLOČINE NAD PRIRODOM

Politički pritisak često jači od zakona

■ Da bi se pokrenule neke stvari u jednoj zajednici, često je djelotvorniji politički pritisak nego zakon, ukazao je profesor sa Univerziteta u Jorku Stiven Levett

U engleskom i u crnogorskom društvu često je prisutan nedostatak odgovornosti za zločine protiv životne sredine, koštao je panel-diskusiju. Uloga pravika u rješavanju globalnih i lokalnih problema životne sredine, koja je održana u sveučilišnoj sali Pravnog fakulteta. Na skupu je ukazano da su sve profesije veoma relevantne kada se govori o klimatskim procesima.

Specijalni gost na panelu, kojim je moderirala redovna profesorica Pravnog fakulteta Maja Kostić Mandić, bio je prof. dr Stiven Levett, direktor Klinike održivosti Univerziteta u Jorku i kodirektor Barones Keji pravne klinike tog jorkijskog univerziteta. On je studentima podgoričkog PFO-a objasnio kako je na toj engleskoj obrazovnoj ustanovi došlo do formiranja multidisciplinarnih klinika, na kojoj studenti različitih fakulteta mogu da se okupe kako bi radili na složenim problemima vezanim za klimu. Profesor Levett, koji je advokat, pojašnjava da na njihovom univerzitetu studenti treće godine prava na osnovnim studijama mogu da provedu semestar u pravnoj klinici radajući s njim, a taj rad podrazumijeva stvarne slučajeve, gdje studenti besplatno savjetuju klijente iz zajednice o pitanjima koja ih muče. On je kazao da su primijetili da im klijenti

Profesor Levett, prof. Kostić Mandić i Azra Vukojević sa studentima

posljednjih godina dolaze sa sve složenijim problemima, u kontekstu situacija koje zakon nije lako riješio, uz napomenu da je često pritisak to što pokreće stvari. – Nedavno smo imali mnogo klijenata koji su nam se obratili jer im je dom tužan i vlažan. Mnoge kuće u Engleskoj imaju taj problem. I postoje zakoni o ovome, ali oni zapravo ne pomažu puno. Ono što zamisla pomaže jeste da nagurate svoj lokalnog odbornika ili poslanika da napiše pismo odjeljenju za stanovanje

u kojem kaže: „Moji klijenti je veoma bolestan zbog vlažnosti. Uradite nešto”. To onda često pokrene stvari. Ne zakon, već pritisak, politički pritisak – naglasio je Levett. Profesor je istakao da su u svojim slučajevima, sa kojima se sve više suočavaju, naveli da razmišljaju o stvarima sa službenicima za stanovanje, sa arhitektima, inženjerima ili sa svakim ko bi im mogao pomoći da pronađu praktična rješenja za sve probleme, s obzirom da zakon često nije dovoljan. Isto-

Ne dozvoliti političarima da prave predstave

U diskusiji je ukazano na tužbu koju je jedna građanka Pjevalja podnijela protiv države zbog zagađenja kanala, na čemu čeka u Baru i košulice u centru Podgorice, ali i na problem sa izgradnjom kolektora u Botunju.

Azra Vukojević je ukazala da svako od nas, svakodnevno, proizvodi otpadne vode i ne razmišlja previše o svakom potrošenoj, da proizvodimo otpad, a kada je u pitanju tretman otpada onda imamo problem sa lokacijom.

– Neko to ne želi u svojoj dvorani i svojoj blizini. Ali moramo pronaći način za postrojenje za prerađivanje otpadnih voda. Potrebni su nam objekti i ne možemo izmisliti političarima da od svega prave političku predstavu. Možemo da prečistač otpadne vode, da rešavamo, da imamo deponiju za otpad, odnosno objekte koji bi zapravo smanjili količinu zagađenja – naglasila je Vukojević.

koriste i za izgradnju zgrade, izvan zakonskih granica. – Jedan od ovih problema je naša šaukna iz rijeke Moravice, što je godinama rađeno potpuno nezakonito – ukazala je Vukojević.

Ona smatra da nam je potrebna svijest da su sve profesije veoma relevantne kada je riječ o klimatskim procesima.

– Nijednu profesiju ne možemo odvojiti od procesa koji su globalni, koji su povezani sa svime što radimo u našim svakodnevnim životima – poručila je Vukojević.

Na imenu izlaganja nadovezao se profesor Levett, navodeći da u Ujedinjenom Kraljevstvu postoji toliko propisa – o zaštiti životne sredine, o planiranju, tektonički zakoni o kemikalijama koje se mogu koristiti, da pravila o tome gdje možete parkirati autobus, ali da to ne sprečava ljude da rade pogrešne stvari – sa namjerom. On je ukazao da investitori koji grade stambene naselja u toj zemlji imaju obavezu da sade drveće zbog povećanja finansijske vrijednosti usled gradnje stambenih projekata. Investitori to i urade, ali po njegovim riječima, sporazumi koje potpisuju na kraju im samo da posade drveće, ali ne i da posade pravo drveće za pravo mjesto ili da ga održavaju.

On je rekao da nema odgovornosti nad se osuđuju desetina hiljada stabala jer nisu bila za to mjesto, jer je investitor ispunio što je na planiranju traženo od njega, a u slučaju kada posijeku drvo staro preko 400 godina budu kažnjeni sa 10.000 funti, što je ništa za njih jer od izgradnje zarade milione. U diskusiji sa studentima koja je uslijedila, budućim akademskim građanima Crne Gore upozorili su na sveprisutni manjak odgovornosti, ali i manjak znanja u našoj državi. Jedan student je imao zanimljiv predlog za zaštitu drveća od sječe.

– Trebalo bi učestvovati da se u slučaju ako investitor posijekne drvo koje nije smio na tom mjestu sagraditi spomenik za posječeno drvo, kako na tom mjestu ne bi mogao graditi. Na taj način spasavamo drvo – predložio je taj student. Prof. dr Maja Kostić Mandić kazala je da svako kada osjeđa da je neko pitavao veoma važno uvijek treba da razmisli kako bi mogao da pozabavi njime.

– Često ne bismo uspjeli. Ali, ne bismo to računali kao neuspjeh, jer bismo na kraju dana bili ponosni na sebe, zato što ste imali svoj stav i niste bili neko ko nije želio da se pozabavi problemom – istakla je Kostić Mandić. A.O.

ZAMJENIK ŠEFA DELEGACIJE EVROPSKE UNIJE PORUČIO DA JE ZAŠTITA ŽIVOTNE SREDINE KLJUČNO PITANJE ZA BUDUĆNOST CRNE GORE

Seri: Vlast da se koncentriše na Poglavlje 27 jer mnoge stvari zaostaju

14. februar 2025, 16:38 Portal ETV

ОДРЖАНА КОНФЕРЕНЦИЈА КОЈОМ ЈЕ ПОКРЕНУТА
НАЦИОНАЛНА КАМПАЊА „ЧУВАЈ ДА ТЕ ЧУВА“

Сада је тренутак да Црна Гора буде еколошка држава

Страна 14

ГРИН ХОУМ ПРОСЛАВИО 25 ГОДИНА ПОСТОЈАЊА, АЗРА ВУКОВИЋ ИСТАКЛА

Сачували Тару и Морачу

Невладина организација (НВО) Грин хоум је за 25 година постојања забиљежила многе успјехе, укључујући кампању за очувању ријеке Таре, борбу за заустављање градње хидроелектрана на Морачи, иницијативе за оснивање нових заштићених подручја у Црној Гори, казала је на прослави 25 година постојања и рада те НВО њена извршна директорица **Азра Вуковић**.

Она је истакла да су током ових активности успјели да мобилишу велики број пријатеља природе, НВО, колега из региона, али и институција УН и Европске комисије, и да су коначно успјели у ономе што је на почетку изгледало као немогућа мисија – очување Таре и Мораче и оснивање нових заштићених подручја.

– Наша мисија је да, ширећи мрежу пријатеља животне средине, јачамо и себе. Посебно

Вуковић задовољна постигнутим

бих истакла чињеницу да смо иницијатори Коалиције 27, која окупља 18 организација у Црној Гори и бави се праћењем испуњавања обавеза Црне Горе у поглављу 27 у процесу европских интеграција – нагласила је Вуковић.

А.О.

4. MEDIJSKA PRISUTNOST

Tokom 2025. godine, ostvarili smo preko 200 objava u štampanim i elektronskim izdanjima, kao i na internet portalima. Takođe smo ostvarili preko 50 pojavljivanja u televizijskim emisijama. Kroz ove nastupe kontinuirano smo informisali javnost o ključnim ekološkim pitanjima, zalagali se za sistemske promjene i davali stručne komentare o aktuelnim temama. Najviše pažnje u medijima posvetili smo sljedećim temama:

- Opšte stanje životne sredine u Crnoj Gori, funkcionisanje institucija i proces evropskih integracija, sa posebnim osvrtom na Poglavlje 27;
- Planirani infrastrukturni i turistički projekti, posebno na području Velike plaže i Veljeg brda, kao i njihov uticaj na životnu sredinu;
- Usvajanje zakona o upravljanju otpadom i zabrana stavljanja u promet plastičnih kesa debljine 15 do 50 mikrona;
- Obilježavanje Svjetskog dana zaštite močvarnih područja, sa ciljem podizanja svijesti o važnosti očuvanja ovih ekosistema;
- Zaštita biodiverziteta u zaštićenim područjima, s posebnim akcentom na problem krivolova na Skadarskom jezeru;
- Uticaj zagađenja vazduha na zdravlje ljudi, naročito u zimskom periodu kada su emisije zagađujućih materija povećane;
- Sezona požara u Crnoj Gori, njihovi uzroci, posljedice i mjere prevencije;
- Važnost očuvanja šumskih ekosistema i održivog gazdovanja šumama;
- Klimatske promjene i potreba za ozbiljnijim pristupom ovoj globalnoj krizi kroz konkretne mjere i javne politike;
- Promocija edukativnog kampa, koji smo

realizovali u dolini Grebaje (Prokletije), sa ciljem podizanja ekološke svijesti mladih;

- Zaštita vidre na Skadarskom jezeru, kao jednog od ključnih pokazatelja zdravlja ovog ekosistema;
- Obilježavanje značajnih ekoloških datuma, uključujući Svjetski dan zaštite životne sredine i Međunarodni dan čišćenja obala;

Ove medijske aktivnosti značajno su doprinijele javnoj raspravi, podizanju svijesti građana i oblikovanju mišljenja o najvažnijim ekološkim pitanjima sa kojima se Crna Gora suočava.

5. PARTNERSTVA I UMREŽAVANJA

Tokom 2025. godine smo nastavili da uspostavljamo i razvijamo postojeće saradnje sa brojnim organizacijama, institucijama i neformalnim mrežama.

Novo: Članstvo u mreži [Rescoop.eu](https://rescoop.eu)

NVO Green Home je 2025. godine pristupila mreži REScoop.eu, evropskoj federaciji energetske zajednice i građanskih energetske zajednice, čime je dodatno osnažila svoje djelovanje u oblasti održive energije i klimatskih politika. Članstvom u ovoj mreži organizacija je stekla pristup širokom spektru aktivnosti i resursa, uključujući učešće u zagovaračkim procesima na nivou Evropske unije, kroz koje se zastupaju interesi energetske zajednice i utiče na razvoj relevantnih politika i zakonodavstva. Takođe, Green Home ima mogućnost aktivnog učešća u tematskim radnim grupama, razmjene znanja i iskustava sa organizacijama iz cijele Evrope, kao i pristupa stručnim informacijama iz oblasti obnovljivih izvora energije, energetske efikasnosti i inovativnih modela upravljanja energijom. Pored toga, članstvo omogućava umrežavanje i razvoj partnerstava, učešće na međunarodnim događajima i forumima, kao i pristup mogućnostima za pripremu i implementaciju EU projekata, čime se dodatno unapređuju kapaciteti organizacije za doprinos energetske tranziciji i razvoju energetske zajednice u Crnoj Gori.

Članstvo u mrežama organizacija

NVO Green Home je kroz dugogodišnji rad izgradila snažnu mrežu partnerstava i članstava na nacionalnom, regionalnom i međunarodnom nivou, čime aktivno doprinosi razvoju politika i

praksi u oblasti zaštite životne sredine, klimatskih promjena i održivog razvoja. Organizacija je članica brojnih relevantnih mreža i inicijativa, uključujući [BioNet](#), [Beyond Fossil Fuel](#), [MedForVal](#), [SeeNet](#), [BeMed](#), [Energy Academy](#), [NGO Academy](#), [EnvNet](#), [Climate Bridges](#), [GEF-CSO Network EECA](#), Omladinski klimatski savjet i [Global Waste Cleaning Network - GWCN](#) a od ove godine i [Rescoop.eu](#).

Kroz aktivno učešće u ovim mrežama, Green Home kontinuirano unapređuje svoje kapacitete, razmjenjuje znanja i iskustva sa relevantnim akterima, te doprinosi oblikovanju inovativnih rješenja za ključne izazove u oblasti životne sredine. Članstvo omogućava organizaciji da bude dio šireg dijaloga o energetske tranziciji, smanjenju zavisnosti od fosilnih goriva, očuvanju biodiverziteta, upravljanju otpadom i borbi protiv klimatskih promjena. Istovremeno, kroz ove platforme Green Home aktivno učestvuje u regionalnim i međunarodnim inicijativama, zagovara unapređenje javnih politika i jača ulogu civilnog društva u procesima donošenja odluka.

Ova umreženost pruža organizaciji pristup različitim izvorima finansiranja, mogućnostima za zajedničke projekte i edukativnim programima, kao i veću vidljivost na međunarodnoj sceni. Kroz saradnju sa partnerima iz različitih sektora i zemalja, Green Home doprinosi razvoju održivih rješenja zasnovanih na principima zelene ekonomije, inkluzivnosti i dugoročne zaštite prirodnih resursa. Aktivno članstvo u navedenim mrežama potvrđuje posvećenost organizacije jačanju međunarodne saradnje i njen značajan doprinos unapređenju ekoloških standarda i praksi u Crnoj Gori i šire.

GREEN HOME
act green

